

Anke Verbeke (FWO – Vrije Universiteit Brussel): **Wie zal er voor de ouderen zorgen? Ouderenzorg in de stad aan het einde van de achttiende eeuw**

De afgelopen maanden legde de coronacrisis meerdere maatschappelijke pijnpunten bloot. Eén van de meest urgente problematieken bleek de ouderenzorg. Zo publiceerde de New York Times in augustus van dit jaar een vernietigende analyse van het verloop van de eerste golf in de Belgische woonzorgcentra. Maar ook recenter weerklinken steeds luidere noodkreten van ouderen zelf over het psychologische en emotionele leed dat hen ook in de nasleep van de eerste golf treft. De zorg voor onze ouderen is een kwestie die al langer sluimert in het publieke debat, maar in de huidige crisis laaide de controverse terug hevig op. Discussies over ouderenzorg zijn echter niet nieuw. De vraag wie zorgt draagt voor wie en waarom, begeestert ook het historische debat al enkele decennia. In deze lezing zal ik bespreken hoe onderzoek naar zorg in het verleden een belangrijke bijdrage kan leveren aan de huidige discussie, niet door een sjabloon aan te reiken voor het heden, maar door variatie bloot te leggen en te begrijpen. De lezing zal focussen op de specifieke situatie van ouderen in de Zuid-Nederlandse steden Antwerpen, Brussel en Gent aan het einde van de achttiende eeuw.

Hoewel zich gedurende het Ancien Regime een graduele formalisering voordeed, waarbij zorgverantwoordelijkheden van de informele sfeer van vrienden, burens en familie werden overgeheveld naar overheid en instituties, bleef ouderenzorg aan het einde van de achttiende eeuw het domein van verschillende spelers: uiteenlopende vormen van zorg verknoopten zich binnen eenzelfde huishouden. Het is bijgevolg belangrijk om de verschillende zorgkanalen samen te bestuderen om inzicht te verwerven in de manier waarop deze elkaar beïnvloedden. Daarnaast is het essentieel om te begrijpen hoe contextuele factoren en diversiteit binnen de groep ouderen zelf invloed hadden op de samenstelling van het zorgnetwerk waarop stedelijke ouderen terugvielen. Deze inzichten helpen niet enkel het historisch onderzoek vooruit, maar zijn ook waardevol voor het hedendaagse debat.